

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. Чедомир Рајић, полицијски писар Управе града Београда, кажњен је губитком плате за 20 дана, решењем Господина Министра Унутрашњих Дела од 9. априла тек. године П.№ 6053, за кривицу из § 43. тач. 10. а. и б. и тач. 3. закона о чиновницима грађанског реда.

Г. Лука Петровић, полицијски писар среза посаво-тамнавског, кажњен је укором, решењем Господина Министра Унутрашњих Дела од 9. априла П.№ 6251, за кривицу из § 43. тач. 10. а. закона о чиновницима грађанског реда.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА МЕДИЦИНА И ЊЕН ЗНАЧАЈ ЗА ПРАВНИКЕ

(ПАСТАВАК)

То уверење ухватило је дубоког корена и у кругу лекара и у кругу других надлежних фактора — тако, да данас већ нема ни једног добро уређеног медицинског факултета у Европи, где се Судска Медицина не предаје као засебан предмет — од прилике исто тако, као и све друге важније гране практичне Медицине — н. пр. Хирургија, Бабицење и Гинекологија, Офталмологије и т. д. Државе с правом траже, да им лекари већ из школе изнесу неку извесну меру утврђеног, специјалног знања, искуства и вештине из целокупне области Судске Медицине, како ће их касније у даним приликама као судеко-медицински вештаци што боље и што поузданије употребити. Тај захтев има свог потпуног оправдања већ и по томе, што су судски случајеви веома често и такве природе, да од знања, искуства и вештине лекара као вештака зависи све: — праваци цео даљи ток ислеђења и коначног решења

или суђења — а према томе и битни интереси појединаца, друштва и државе: дакле с једне стране имање, слобода, част и живот једне или више особа и породица, а с друге опет достојанство државних власти и судова, уздање у правду и правичност, и непоколебљива вера у личну и имовну безбедност. Најпосле иште се од лекара као судеког вештака нарочита поузданост и тачност већ и тога ради, што се *омашке и грешке у његовом раду ретко кад могу исправити*. Тако се н. пр. појаве при првом прегледу какве повређене особе, или појаве при секцији какве лешине не могу реконструјисати и касније посматрати, па ако први лекар, који их буде опажао, испитивао и бележио, није стручан и зналац у томе послу, те их буде погрешно или непотпуно описао и пресудио, онда може сва истрага погрешним путем поћи, или нерешена остати — ма је касније и највећи медицински капацитети прихватили. А каквих ужасних *последица* може имати незналачко и погрешно судеко-медицинско вештачење, показују ови случајеви. — Пред Судом Десеторице у Млецима оптужен је неки хлебар за тровање. На основу лекарског мишљења осуди га суд на смрт, и смртна се казна на њему изврши. После неколико година докаже се, да је лекарско мишљење било погрешно. Судије, да би бар у будуће избегле таку ужасну грешку у правосуђу, изложи на видном месту суднице једну камену таблицу, на којој крупним писменима беше исписано: „*Сетите се несрећног хлебара!*“ — Год. 1888. осуђена је поротним судом нека г-ђа Дрио (Driau) на вечиту робију — зато, што је отровала свога мужа и брата. Два лекара констатовали су знаке тровања, а и хемичар је то исто потврдио. И ако хемичком анализом није могао отров констатовати, био је и он мишљења, да се је у овим случајевима тичало тровања кантаридама („шпанским бубама“). У скоро после тога у том истом стану, где су се десили ти случајеви „*тровања*“, умру и опет на пречац 2 особе, а друге 2 се тешко разболе — опет под знацима тровања. Професор Бруардел (Brouardel)

Деску (Descoust) и Ожије (Ogier) имали су задаћу, да као вештаци испитају те случајеве. Они нађу да су се све те особе отровале у угљен-моноксиду (СО), који је у тај стан допирао из неке пећи за креч у непосредном суседству. И за она два прва случаја, за која је г-ђа Дрио била осуђена, доказало се, да су била истога порекла.

Колика се важност приписује специјалној спреми лекара из Судске Медицине, показују добро уређени судови у напредним државама. Тамо је, махом, правило, да у састав већих судова спада и т. зв. *судски лекар* — т. ј. лекар, који је нарочито и искључиво за судеко вештачење постављен, заклет и плаћен, и који се другим ни чим не бави. По себи се разуме, да ће стручно спреман лекар на таком месту непрестаним методским проучавањем појединих судеко-медицинских објеката и спорова стећи толико знања, искуства и вештине у својој струци, колико му је за брзо, тачно и поуздано решење таквих задатака потребно.

И доиста *установа нарочитих судских лекара* показала се *свугде тако корисна*, да се сада већ на све стране живо ради, не би ли се и тамо завела и одомаћила, где је до сада није било. То је тим потребније, што се предмети судеко-медицинске природе и методи њиховог истраживања — као што већ рекосмо — тако множе и усавршавају, да их обичан, практичан лекар својом стручном спремом из Судске Медицине и својим ограниченим методским и техничким средствима и покрај друге своје лекарске праксе и не може довољно пратити и у даној прилици савладати. За посао те врсте тражи се данас исто тако „*специјалиста*“, као и за крупније послове у другој којој грани Практичне Медицине — н. пр. у Хирургији, у Унутрашњој Медицини, у Бабицлуку, у болестима очију, ушију ит. д.

6. Судска Медицина за правнике. — Кад се већ од лекара тражи толика спрема и така поузданост у решавању медицинских питања пред властима и судовима, онда би се с неким правом могло ми-

слити, да правнику знање Судске Медицине није ни потребно. Зашто да се бави једном тако специјалном струком, за коју управо и нема довољно претходне спреме? Зашто да заилази у туђу област, у којој никако не може бити „стручан“, кад му већ и закон ставља у дужност, да се у решавање таквих спорова не упушта сам, него да се послужи лекаром као вештаком? Шта он може; шта он сме у таким приликама чинити? — Довољно је, ако зна потражити и изабрати лекара, коме ће сав посао око таквих спорова поверити, па се онда према његовој процени и његовом мишљењу одредити и своје гледиште заузети.

И доиста, на први мах изгледа, да тако схватање тога питања има свога основа и оправдања, али чим се мало дубље у њега заиђе, долази се до уверења, да је оно скроз погрешно, па да би према томе за судску праксу (а и за правосуђе у опште) могло бити и опасно. — И ако је у чисто медицинским споровима и питањима пред властима лекарско мишљење не само информативно него и меродавно, *ипак оно није пресудно и обавезно*. Увек и у сваком поједином случају има то мишљење да проучи, провери и оцени још и правник, па се тек онда — на основу његове оцене — спор даље расправља и коначно решава. А кад је већ тако, онда се и по себи разуме, да та оцена може бити само онда правилна и основана, ако и сам правник буде разумео и правилно схватао ону грађу и оне основе, из којих је лекар своје стручно мишљење црпео и извео: — ако, дакле, и он буде знао бар елементе и главне основе у Судској Медицини. Без тога би био у својим погледима на поједина спорна питања и на коначан суд о целом предмету веома везан и ограничен, и *зависно би искључиво од добре воље, савесности и стручне спреме лекара* као судског вештака. Та зависност правника од лекара као вештака никако не би одговарала духу закона, и јако би сметала правилном решењу појединих питања. А то би било тим опасније, што се баш спорови медицинске природе најчешће јављају као предмети полицијског или судског ислеђења. С тога је сасвим оправдан захтев модерног правосуђа, да се и од правника-иследника, судије, тужиоца, браниоца и т. д. тражи нека извесна мера знања и искуства из Судске Медицине — нарочито у полицијској и кривично-судској струци. Не мора он заилазити у научне појединости и стручне суптилитете из те области Медицине; не ниште се од њега мануелна вештина, техничка спрема и богато искуство у извођењу појединих судско-медицинских послова као што се то тражи од лекара-вештака: — али и правник мора бити до некле обавештен о ономе, што га у пракси чека; мора знати, *шта је управо суштина и садржина Судске Медицине; шта се од ње у појединим приликама може с правом тражити; и у колико се правосуђе може ослоњити на крајне резултате њених истраживања*. У кратко: — и правник се мора упознати с предметима, обичном, границама, средствима и методима Судске Медицине, ако мисли да лекара

као вештака правилно и целисходно употреби и добро схвати.

У томе захтеву могло би се још и даље поћи. Не само за судску праксу, него и за правну струку у опште, ваљало би од правника данашњег доба тражити мало више спреме и разумевања у Природним Наукама, а нарочито у неким одељцима Медицине. То се потврђује на вођама и законодавцима старих културних народа (Буда, Конфуције, Зороастер, Мојсије, Христос, Мухамед), а то су у новије доба почели наглашавати не само природњаци и лекари, него баш и сами правници. — „La jurisprudence doit devenir une science d'ordre médical, basée sur la physiologie, dans le but de déterminer la part d'influence que peuvent avoir sur les actes volontaires les impulsions inconscientes et fatales“ — вели један француски писац (Michelet) с пуним правом. Природни закони владају и човеком и људским друштвом, и с тога су *Природне Науке подједнако потребне и законодавцу и судији, и социологу и економу, и политичару и државнику*: — дакле на свима пољима, на којима се — бар за сада — највише истичу баш правници. Да они боље познају велике природне законе, који подједнако крећу и ћелије и васионе; који равномерно владају и најситнијим и најкрупнијим појавама у свету; да боље проучавају природу човека и људског друштва као органских јединица; да се више осврћу на логику факата и њихових конзеквенција, него на логику нарочито удешених премиса: — било би јамачно знатних преврата у правним принципима, који данас владају — и то, махом, на боље.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р М. Јовановић — Батут

ЖАНДАРМЕРИЈА У ПОКРЕТУ¹⁾

(Примена законског овлашћења из чл. 33. закона о жандармерији ва употребу оружја)

1.

Питање ово, ма да еминентно за извршну власт, до сада није било третирано. Изгледало је, да право извршне власти на употребу оружане снаге у примени неће наићи ни на какве препреке и да ће довољно бити и јасно и одређено за органе који имају дужност, да у крајњем случају принудну снагу закона оружаном снагом одрже.

Сматрало се да је у власти извршних органа, да оцене моменат, који допушта употребу оружане снаге, али при свем том остало је сумњиво, и неразрешено, коме припада право командовања; какав је правни карактер издате заповести и правни обим дужности потчињених органа, који заповести имају да испуне и оружје да употребе. Одлучити, коме право командовања у конкретном случају припада, значи разрешити питање о одговорности и органа који су командовали и органа који су заповести извршили. Пи-

¹⁾ Обраћамо нарочиту пажњу полицијским чиновницима на овај чланак, који расправља питање тако акутне вредности. Уредништво.

тање особите важности које се тада истиче састоји се у одређивању правног положаја органа, којима је заповест дана, према ономе органу, који је заповест издао. Тај хијерархијски однос ставља на дневни ред карактер издате заповести и правни обим дужности нижих органа. Питање тада постаје простије и тема се резмира на то да се одлучи, да ли се издата заповест морала безусловно да изврши, или се извршење могло одбити.

2.

Разрешити то питање значило би разрешити питање о испитивању легалности издате заповести, а тиме ставити на право место положај свију оних, који су у интервенцији жандармерије учествовали.

То је питање најмање расветљено било. Сматрало се, да је команда жандармерије увек дужна, да се наредби одазове и да примену оружја изврши кад год се то усмено или писмено од ње захтевало буде. Међутим одлучити питање о испитивању легалности издате заповести, значи разрешити свој положај као команданта једног жандармериског одреда према наредбодавцу и његовом праву командовања.

Није, дакле, ни мало чудновато, што се извршна власт у овом питању не може тачно да определи. Имајући дужност да очува индивидуална права грађана и уставне гаранције, које су за та права скопчане, а тако исто да одржи принудну снагу закона употребом силе, извршна власт је врло често на прекретници и њено колебање може да има каткад озбиљних последица.

У закону о жандармерији (чл. 33) побројани су случајеви који допуштају употребу оружја, али при свем том у примени овога права на конкретне случајеве, који су готово увек компликовани, тешко је одлучити, да ли је употреба оружја правилно учињена и према томе да ли је наредба команданта легална или то није.

Не само да је у конкретном случају потребна потпуна присебност и хладнокрвност, већ је у највише случајева при угушивању нереда потребна и солидна правничка спрема, те да се може одлучити, да ли примени законског овлашћења из чл. 33. закона о жандармерији за употребу оружја има места.

Интерпретирање законских текстова у оваквим случајевима има бити веома пажљиво изведено, јер се погрешке не дају поправити. Редовно се губило из вида оно што је главно, да је извршној власти признато право на употребу оружане снаге зато, да би се очувао правни поредак, који штити развијање индивидуалних права и гаранције које су за вршење тих права дане и да према томе принудна снага употреба оружане силе јавља се у ономе обиму који је у даноме случају био довољан, да овакву функцију извршне власти у важности одржи.

3.

Испитати оправданост оружане интервенције у праву, значи испитати, да ли је функција извршне власти у питање

доведена у тој мери, да се принудном снагом њена заштита има да прибави. Испитати пак легалност већ употребљене оружане интервенције, значи утврдити обим оне заштите, коју је државна управа правном поретку у конкретном случају дуговала или разрешити питање о одговорности органа.

Први моменат је у дужности онога органа, који има у даном моменту право командовања оружаном снагом. Погрешно би било мислити, да је то право увек у власти команданта жандармериског одреда, који је позван да мир поврати. Само учешће жандармерије и њена оружана интервенција (*la puissance de contrainte*) не износи никакво правно питање, већ обично материјално дело односно једну чисту операцију војног команданта ради извршења добијеног задатка. Правни карактер везује се искључиво за само право командовања (*ranvoir de commander*), које се манифестује у примени законског овлашћења за стављање оружане снаге у покрет, чија повреда истиче одговорност лица, које је употребу оружја наредило било.

4.

Важно је дакле запазити, да се после употребљене оружане интервенције јављају два питања. Прво је испитивање легалности у примени законског овлашћења из чл. 33. закона о жандармерији, које има за задатак да одреди, да ли је заповест команданта (органа који је имао право командовања) легална или то није.

Метода, која има да послужи да се до одређеног и тачног резултата дође, дотиче се и кривичног и државног права. Нарочито ваља констатовати, да је ова друга страна јаче истакнута и да је за извесан случај од пресудне важности.

Кривично право у толико се појављује, у колико садржи репресивне мере, да се одржи правни поредак у држави, који развијање индивидуалних права има да заштити и уставне гаранције да очува. Какве пак и у ком обиму гаранције индивидуалним правима треба дати и према томе у коликој мери репресивне мере као ограничења њихова треба употребити, расправља се у државном праву.

Испитати легалност издате заповести са гледишта кривичног права, значи констатовати један материјалан факт (угашен живот, повреду) као основу за убиство или повреду као дела предвиђена казним законом. Али питање о томе, да ли другом материјалном факту, који је представљен у примени оружане снаге, чије су непосредне последице биле смрт или повреда треба дати карактер кажњиве радње за убиство или повреду као кривична дела, тиче се искључиво принципа државног права. То питање резимира се на питање о гаранцијама индивидуалних слобода и личних права и њихових ограничења у држави, и према томе на питање о суверености државе као правне личности у њеним односима са лицима на њеној територији, која се сувереност манифестује у њеној моћи и снази да своју вољу манифестовану у заповести и принудом (*puissance de contrainte*) оствари.

5.

Друго питање, које оружана интервенција изазива, истиче се у одговорности органа извршне власти ако се буде нашло, да је законско овлашћење за употребу оружја из чл. 33. зак. о жандармерији неправилно примењено било.

Код овога питања јављају се два случаја. Дискусија је управљена: или на одговорност жандарма (редова, подофицира и официра) или на одговорност извршних органа (Министра Унутрашњих Дела, начелника, управника Београда и других полицијских чиновника).

У погледу жандарма, њихова одговорност разрешена је:

а., (чл. 1. закона о жандармерији) »Жандармерија је орган државних власти за одржање реда, спокојности и сигурности у земљи за извршење наредаба полицијских власти.«

б., (чл. 10. истог закона). »Жандармерија стоји као орган јавне безбедности под Министром Унутрашњих Дела и његових органа. Односи према војним и грађанским властима у смислу овог законског прописа као и правила за вршење жандармериске службе определиће се краљевом уредбом.«

в., (чл. 17. уредбе жандармерије) »Жандарм је дужан безусловно извршити наређе војних власти а тако исто у својој одређеној служби и налоге полицијске власти, којој је придат на службу.«

г., (чл. 2. закона о јавној безбедности). »За одржање јавне безбедности, реда и мира старају се полицијске и општинске власти, свака у свом подручју; и

д., (чл. 3. истог закона). »Органи преко којих општинска и полицијска власт непосредно одржавају безбедност јесу:

а) државна жандармерија која постоји на основу закона о жандармерији од 11. јуна 1884. год...«

Стављајући с једне стране жандарму у дужност, да безусловно мора да изврши наређе полицијске власти, а с друге стране одређујући полицијску власт као чувара јавне безбедности и жандармерију као непосредног органа њеног за извршење ове дужности, споменуте законске одредбе оправдавају сваку овакву радњу жандарма и разрешавају га од сваке одговорности.

Питање је само да ли се ово разрешење одговорности односи и на жандарме подофицире као и официре жандармериске или других родова оружја, који су у жандармерији распоређени.

За редова и ниже чиновне (подофицире) јасно је, да је њихова одговорност покривена заповешћу официра или полицијских органа, јер је жандарм сваки онај који жандармску службу врши, без обзира на чин који има.

У погледу официра истиче се питање да ли постоји њихова безусловна дужност у извршењу (*obéissance passive*) или им се допушта испитивање легалности издате заповести и евентуално одбијање њеног извршења.

Питање је компликовано и резимира се на питање о правном положају који је у даном моменту официр, командант

жандармерије или командант одреда имао. Такав правни положај јавља се у два правца, према томе који је од извршних органа заповест за употребу оружја команданту издао.

На првом месту истиче се у Београду однос између Министра Унутрашњих Дела и команданта жандармерије, а на другом његов однос према Управнику Београда, или коме другом полицијском органу; а у унутрашњости однос између командира жандармериских одреда и окружних односно среских полиц. органа.

Разрешити питање о одговорности команданта, значи разрешити питање, коме је право командовања у конкретном случају припадало.

6.

Есенцијелни елеменат извршне власти у томе је, да с једне стране очува како индивидуална права грађана и гаранције уставне, које су за чување тих права признате, а са друге стране да одржи принудну снагу закона, без какве се принуде вредност закона и његово извршење не може замислити. Извршна власт има дакле да очува правни поредак, који је гаранција за развијање индивидуалних способности и вршење права и да то може да изврши јавља се право принуде државне власти употребом оружане силе.

Извршна власт поверена је шефу државе. Таква власт шефа државе делегирана је министрима. Тај принцип државног права изнесен је у нашем Уставу (чл. 38), по коме министар као делегат врши ту власт у име шефа извршне власти. У уставној држави са репрезентативним системом државне управе, као што је наша, тај је систем јасно обележен у министарској одговорности као делегата извршне власти, која је одговорност битни услов за гаранције политичких слобода и поделу власти у држави. На тај начин измирује се и принцип неодговорности шефа извршне власти и принцип делегације у вршењу ове власти признате министрима у уставној држави са репрезентативним системом (*Ponvernement représentatif.*). (свршиће се)

Мих. Тадић.

ПОГРЕШНО ИЗДАЊЕ ГРАЂАН. СУДСКОГ ПОСТУПКА

Издање закона о поступку судском у грађанским парницама од године 1905. давно је распродато, те је настала потреба да се друго приреди.

После дугог очекивања, на послетку је Државна Штампарија анонсирала појаву ове књиге и ми смо је набавили међу првима.

Укусан формат и скоро елегантан повез обећавали су, да ће Штампарија већ до године имати посла око новог издања овога закона.

По томе, далеко смо били и од помисли, да књига, чијој је спољашности показана оволика пажња, мора доживети ту судбину, да се одмах повлачи из саобраћаја због огромних грешака, које прикрива својим корицама.

А грешке су ове одиста огромне, да се не памти случај који би овоме био сличан.

По овим грешкама књига не сме остати ни часа у јавноме промету, ако се не жели да наше правосудје претрпи огромне штете.

Велимо огромне штете, јер ако би се ово издање узело као тачно и примењивало у свему онако како гласи, онда би настао један прави хаос и у одношајима извесних власти међусом (општина и првост. судова) и у одношајима појединих странака.

Редактори овога издања, вероватно не знајући за измене, које је овај закон претрпео у години 1901., имали су пред собом, при прештампавању, неко старо издање, и због тога су у садашње унели одредбе које су или сасвим укинуте или замењене другима, а изоставили унети оне, које су доцније донесене.

Да би показали, како ово издање не може ни часа да послужи ономе чему је намењено, јер књига коју држава пружа и својим властима и појединцима, мора бити јеванђелски тачна, ми ћемо ређати поједине одредбе како сада гласе, па одмах за тим изнети и како оне треба да гласе:

Дакле:

Одмах у § 4. овогодишњег издања учињена је та погрешка, што је став други задржан из старог издања (пре 1905. г.), који гласи: „кад парницу међу собом имају странци оних држава, које у Србији имају своје заступнике, судиће им српски судови само онда, ако обе стране на то од својих консулата саизвољење донесу“.

Међутим овај је став изменама од 26. јануара и 22. децембра 1901. године замењен и треба да гласи: „Парнице између странаца расправљаће српски судови, ако парничари живе у Србији, и ако су наши судови иначе у даном случају надлежни за суђење“.

У § 6. тачка в. у садашњем издању гласи: „да могу парничаре равњати и за веће суме, било о непокретностима, било о дуговима и покретностима, само кад парничари предстану и изјаве жељу. О томе издаће општински суд парничарима писмено поравњење“.

По изменама, пак, од године 1901. ова тачка в. мора да гласи овако: „да могу парничаре равњати за суме од 200 дин.“

Из § 13. са свим су изостављене доцне из године 1901., које долазе као став трећи и гласе: „Саопштење пресуде или решења овериће увек председник или члан суда, а ако би ови били неписмени, саопштење ће се извршити у присуству два писмена сведока, који ће на акту саопштења потписати. Дан саопштења увек ће се словима означити.“

У садашњем издању нема § 16. а., а он, међутим, постоји и гласи: „Жалбе на пресуде или решења општинских судова имају се расматрати и решити најдаље за двадесет дана“.

У овом издању, о коме говоримо, нема ни § 20. б., а он постоји и гласи:

„Кад судија по предњем §-у учини општинском суду примедбе на пресуду или

решење, тицале се ове поступка или суђења, општински суд, ако их усвоји, управљаће се по њима и другу пресуду или решење донети, а ако би, на против, имао разлога да остане при својој одлуци, он може понова послати предмет првостепеном суду са својим разлозима, зашто при пресуди или решењу остаје. Тада ће првостепени суд расмотрити предмет у својој седници (колегијуму), па, ако разлоге општинског суда уважи, одобриће одлуку његову, у противном случају учиниће општинском суду примедбе, по којима је овај дужан у свему поступити“.

§ 22. садашњег издања гласи: „Заклетве по пресуди полагаће парничари у општинском суду.“

Он, међутим, по изменама од 1901. год. треба да гласи: „заклињање парничара и сведока у општинском суду врши се по прописима §§ 234, 277. и 278. овог законика“.

§ 42. садашњег издања гласи: „за чиновника, који би имао накнадити какву штету, учињену у званичној дужности, надлежан је онај суд, који министар правде одреди.“

Овај § 42. са свим је, укинут изменама од 22. децембра 1901. године.

Други став § 234. овогодишњег издања гласи: „сведок ће се заклињати у суду, пошто исказе сведоџбу.“

Међутим он по изменама од 1901. године треба да гласи: „сведок ће се заклињати у суду пошто исказе сведоџбу на начин, како је прописано у § 277. и 278. кад заклетву полагаје парничар. Пре заклетве суд ће упитати сведока, да ли има своју сведоџбу у чему да измени или допуни.“

Ова одредба погрешно је била унесена и у издање од 1905. године, јер друга реченица у опште тамо није била ни поменута.

У овогодишњем издању § 277. гласи: „Суд ће парничару, који се заклетви има, живо представити важност заклетве не само са стране верозакона, него и сву одговорност и казну, која по казненом закону постижава оног, који се криво куње“.

Она, пак, према изменама од 1901. године, треба да гласи:

„Суд ће парничару, који се има заклетви живо представити важност заклетве са стране верозакона и објаснити му: каква одговорност и казна постижу, по казненом закону, оног, који се криво куње.“

Овогодишње издање задржало је и у § 278. стари текст, који гласи: „кад парничар и по том оће да се куње, суд ће му најпре гласно прочитати заклетву и разговетно му изказати о чему ће се кleti; па кад види да га парничар разуме, онда ће парничар положи руке на крст и еванђеље, пред којим ће горети две воштане свеће, изговорити за судијом или писаром заклетву и потписати је заједно са противном страном, ако је дошла. Ову ће заклетву председавајући судији одостворити.“

Ова одредба, опет, према изменама од 1901. године треба да гласи:

„Кад парничар потом изјави да хоће да се куње, суд ће му најпре гласно

прочитати заклетву и разговетно објаснити о чему ће се кleti, па кад види да га парничар разуме, онда ће се парничар заклетви, изговарајући заклетву за судијом или писаром.“

„Хришћани при полагању заклетве држаће три прста десне руке на крсту и еванђељу, пред којима ће горети две воштане свеће, а нехришћани изговарају заклетву са подигнутом руком у вис“.

„Заклетву ће потписати како заклетви парничар тако и противна страна, ако је присутна, и за тим ће је председавајући судија оверити“.

§. 466. садашњег издања такође је погрешан, јер је после првог става изостављен став, који је додат 1901. год. и који гласи: „ако је имовина, која се има узети у попис, у месту где је седиште полицијске власти, онда ће у таквом случају полицијска власт увек сама попис чинити.“...

Ми смо овде изређали све оно, што смо могли уочити летимичним прегледом књиге, признавајући да није искључена могућност да има још сличних погрешака.

Али, понављамо, нека је само ово, што смо на брзу руку приметили, па је и сувише, јер су ово кардиналне грешке, са којима књига не сме више бити ни једног тренутка у рукама оних који законе примењују, јер би то за углед правосудја и законитост било од огромне штете.

Д. В. Банић

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Општинска полиција.

Слобода и сигурност уличног саобраћаја.

Улична циркулација теглеће стоке, свију врста кола и апарата за кретање регулисана је полицијском наредбом од 10. јула 1900 год. Овом наредбом кодификовани су, донекле, сви регламенти који су се односили на саобраћај. Она поглавито осигурава примену закона од 30. маја 1851 год. и декрета од 10. августа 1852 год. о полицији саобраћаја. Али се у њој, поред овога, налазе и нови прописи, који су били изазвани интензивним увећавањем саобраћаја у престоници.

Двојаки су прописи ове наредбе: једни су општег карактера и примењују се на све теглеће животиње и на сва кола у јавном саобраћају, а други су специјални и односе се на поједине врсте кола.

а) Општи прописи налазе се у I глави наредбе и односе се на конструкцију кола и њихово осветлење, даље на њихове станице, чуваре ит.д. Као новину у овим прописима вреди поменути, да кола са гумираним точковима морају бити снабдевена прапорцима или звонцима.

Одредбе II главе наредбе поглавито се односе на теглећу стоку. Стока болесна и са махнама не сме се употребљавати у јавном саобраћају.

У одредбама III главе наредбе говори се о запрежном прибору, одређује се број коња који се може презати у поједине

врсте кола и наређује да кочијаш или кондуктер не може бити млађи од 18 год.

б. Кола под закупа и публици на расположењу ова су: екипажи, фијакери I класе и фијакери II класе.

Екипажи се издају под закуп на један дан, месец или годину. Они не могу стајати на фијакерским станицама, а закупљују се по погодби.

Фијакери I кл. могу се узети под закуп на сат или само за једну вожњу — као год и фијакери II класе — само што за прве нема прописане таксе, већ се закупљују по погодби. Кола ова налазе се на специјалним фијакерским станицама.

И најзад, фијакери II класе налазе се на одређеним станицама и возе по тарифи коју је прописала сенска префектура.

Наредба полицијска од 10. јула 1900 год. прописује још и услове под којима све ове врсте кола могу циркулисати у јавном саобраћају, и регулише професију њихових сопственика и кочијаша. Извесни прописи заједнички су за све три врсте кола, а нарочито прописи који се односе на употребу коња, осветљење и загревање кола, њихов преглед, допуштење и за њихову употребу у јавном саобраћају ит.д.

Кола II класе морају још бити и нумерисана.

Сопственици кола у јавном саобраћају, која се издају под закуп, дужни су пријавити префектури своју професију. Главни прописи, о којима они морају водити рачуна, ово су: а) не смеју узимати кочијаша без дипломе, и б) морају имати специјалне регистре и у ове уписивати по дневно: име, презиме, домицил и број кочијаша, као и нумере кола којима кочијаше.

Сопственици кола друге класе још су дужни, да унутрашњост својих кола снабду металним плочицама, на којима ће бити означено: број кола, број и адреса сопственика и тарифа. Они, исто тако, морају снабдети своје кочијаше специјалним признаницама, на којима се налазе ова иста обавештења, и која кочијаша морају издавати гостима.

Упражњавање кочијашке професије везано је за специјалну диплому, која се добија по положеном испиту пред нарочитом комисијом у префектури. Од 15. априла 1904 год. у састав ове комисије улазе 2 сопственика кола у јавном саобраћају и 4 кочијаша.

Прописи наредбе од 10. јула 1900 год., који се односе на кочијаше, двојаки су: општи — који важе за кочијаше све три врсте кола — и специјални. Општи прописи наређују да кочијаша, кад год су на служби, носе са собом своје дипломе и остале потребне документе за употребу кола у јавном саобраћају. Даље, они своја кола ни у ком случају не смеју поверавати другим личностима, а после сваке вожње дужни су кола прегледати и заборавање предмете предати гостима или префектури у року од 48 сати.

Специјални прописи тичу се поглавито кочијаша на колима II класе и њихових односа са полицијом.

Према чл. 85. наредбе од 10. јула 1900. у сваком кијоску, на фијакерским станицама, налази се по један регистар у који

гости могу уписивати жалбе против кочијаша и сопственика кола. Ове жалбе подлеже прегледу дисциплинске комисије, која постоји у префектури.

в. Кола за транспорт у заједници. У ову врсту кола долазе: коњски и електрични трамваји и омнибуси. Опште законске одредбе, које се на њих примењују, ове су: а) морају одговарати свима условима сигурности, удобности и чистоће; б) морају бити осветљена у довољној мери и загрејана према потреби температуре; в) морају бити снабдевена сигналама за заустављање и нарочитим таблама са назначењем броја места и таксом за свако од њих, и најзад г) кола ове врсте могу се употребити у јавном саобраћају само по специјалном допуштењу полицијске управе. Овакво специјално допуштење мора имати и персонал на овим колима.

За особље на трамвајима и омнибусима важе још и ове одредбе:

Контролори, кондуктери и кочијаша морају носити прописну униформу кад год су на служби.

Контролори су дужни давати публици сва обавештења о служби која им ова буде тражила, као год што им увек морају ставити на расположење и регистар за жалбе. Поред овога, контролори издају публици и карте са назначењем места у колима.

Контролори морају заустављати своја кола на одређеним станицама. Они су дужни да помажу публици, а нарочито женама и деци да у кола улазе или из ових излазе; они, најзад, не смеју даги сигнал за полазак пре него што се увере да су путници, који излазе, сасвим напустили степенице, а који у кола улазе, да су заузели своја места.

Кочијаша на коњским трамвајима и омнибусима морају, по налогу кондуктера или на захтев путника, зауставити своја кола ради пријема и испуштања публике. Брзину својих кола морају удељавати према приликама, а на случај какве опасности одмах их зауставити.

Циркулација коњских и електричних трамваја регулисана је чл. 37. зак. од 11. јуна 1880 год. Према овом члану, обе ове врсте трамваја потпадају под одредбе закона о железничкој полицији од 15. јула 1845 год.

За електричне трамваје, с обзиром на природу њихових апарата, постоје и специјалне законске одредбе.

И на колима и на машинама морају се налазити јаке кочице, а кола се не смеју пустити у саобраћај пре него што се технички испитају.

Брзина возова утврђује се за сваку пругу понаособ наредбом префектовом. За укрштање и саобраћај на раскрсницама постоје такође специјални законски прописи.

Осветљење возова или усамљених кола мора у довољној мери осветљавати шине у правцу саобраћаја. Ово с тога да би механичар, на случај потребе, могао кола благовремено зауставити.

И возови и кола могу се зауставити ради пријема и испуштања публике само на станицама, које се одређују наредбом префектовом по претходној истрази.

За време вожње механичари не смеју напуштати своја места.

Према чл. 203. зак., органи трамвајских друштава могу бити заклетни на своју службу.

г. Кола за превоз путничке робе предмет су V главе наредбе од 10. јула 1900 год. И ова врста кола подлежи у свему општим одредбама за сва кола, а по једној специјалној наредби од 1. априла 1904 год. она још ноћу морају бити осветљена црвеном светлошћу, и то позади.

Специјалне одредбе. Наредба од 10. јула 1900 год. садржи и неколико специјалних одредаба, од којих су најглавније:

а) Кола са разним објавама и рекламама не могу циркулисати по Паризу;

б) Поштанска кола имају првенство над свима осталим колима, изузев кола за гашење пожара, трамваја и болничких кола, и

в) Кола војничка не морају бити нумерисана.

Аутомобиле и велосипеди.

Циркулација аутомобила у ресору париске полиције потчињена је одредбама декрета од 10. марта 1899 год. и 10. септембра 1900 год., које важе за целу француску територију. Поред овога, а по наредби управника париске полиције од 3. маја 1905 год., не смеју се употребљавати ењери и лампе са одвећ јаком светлошћу, нити шофери смеју злоупотребљавати трубу и остале сигнале за опомену публике. Кондуктери аутомобилних кола морају се тачно придржавати десне стране пута, а на први знак полицијског органа морају кола зауставити.

Регулисавајући циркулацију велосипеда на јавним местима, наредба од 1900 год. ставља у дужност велосипедистима:

а) Да морају бити снабдевени апаратима за опомену публике;

б) Да своје велосипеди ноћу осветљују;

в) Да иду умереном брзином кроз места на којима је јак саобраћај, на раскрсницама и савијуцима, и

г) Да увек иду десном страном пута. А забрањује им:

а) Да иду по тротоарима и стазама, намењеним пешацима, и

б) Да се утркују по јавним местима.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

За душевно болеснога брата није се бојао да ће га постићи казна, а шта ће бити од Хофмана, то га се није тичало. Аделберт Блеха повео је собом из Беча два друга, опасна крадљивца. У улици Фрон у Дрезди једна крађа у дућану није пошла за руком. А и остала су предузећа мало доносила. Сад је било потребно опет почети радити о глави једном чиновнику магдебуршког осигуравајућег друштва у Дрезди. План је био исти као и у Лајнцигу, жртва је требала да погине. Кофер је био већ купљен. Леш је требао тако исто да буде „сахрањен“ у

• колиби. У пролазу поред земљишта, на коме је била колиба, Хофман је говорио за њ: то вам је гробље. У том је план осујећен тиме, што је Хофман притворен због омањих крађа.

То је пружио прилике Адалберту Блеху, да изведе своје издајство. Пријави се полицији са доставом и одведе чиновнике у познату колибу, одакле би ископан Хартманов леш. О извршењу тога убиства Хофман је причао и једноме од новодошавших крађиваца; те и тај, такође притворени, колега изађе на саслушање и посведочи све што му је Хофман причао, не би ли свој положај учинио бољим тиме што је идаодруга.

Хофман призна у опште целу припрему за дело. Само је порицао да је дао отрова Хартману; то је био само прах за успављивање, а Франц Блеха га је доцније задавио. Он — Хофман — није желео Хартманову смрт.

На своје саслушању у болници за душевне болести Франц је Блеха порицао да је икада у опште и био у Лајпцигу. Тако Хофман буде 22. маја 1900. године осуђен на смрт због убиства и тада потпуно призна дело; али ипак, и ако је желео да буде погубљен, казна смрти би му замењена вечитом робијом.

Хофман је својој матери једном овако причао: „Као што међу животињама има доброћудних и опасних, као што су на пример змије отровнице, тако исто има и међу људима поред добрих и таквих, који су створени само за зло. Међу те спадам и ја“.

*

Драстичан пример једног младог разбојника — убице износи Глос у „Архиву за криминалну психологију“.

„А. Ш. рођен је 19. априла 1861. године у једном малом селу у Моравској, а отац му је био зидар; родитељи су му били кроз поштени, али су рано помрли, због чега је дечко морао отићи једноме рођаку, који је имао на њега врло рђава утицаја; он је уопште важио као врло непоштен човек и био је већ раније осуђиван због крађе. А. Ш. је посећивао леторазредну основну школу, но није показивао никакву нарочиту вредноћу, због чега је морао понављати први разред; на против, код њега су се изванредно развијале подобности за гимнастику и цртање. Имао је само једног брата и сестру, који су врло ваљано живели. А. Ш. је научно абациски занат, али се ипак никако није могао посветити ма каквом послу. Још у раној младости дошао је у конфликт са казним законом; за неколико година постигле су га ове казне:

1875. године за крађу 4 дана затвора
1875. „ „ „ 14 „ „
1876. „ „ „ 9 „ „
1877. „ „ „ 14 „ „
1878. „ „ прекид издржавања полицијскога надзора 10 дана затвора
1880. године за крађу 1 месец дана затвора
1881. године „ „ 6 година „ затвора.

Сем тога био је дуже времена у затвору за принудни рад и под полициј-

ским надзором. Код суда је обичавао да пориче своја дела, на питања да не одговара, и у опште одликовао се дрским и безобразним понашењем. Пада у очи, да се у казном заводу увек скроз примерно владао, те је за то обично употребљаван као „слободњак“ за домаће радове у заводу. Бесумње да је то чинио из рачуна, те му је полазило за руком, да претварањем задобије поверење заводских чиновника; по спољашности изгледао је врло скроман и увек је био насмејана лица. Кад је издржавао шестогодишњу осуду у казном заводу, тражио је одобрење за посећивање курса за стенографију, али то му није било допуштено; но ипак је његова добра воља била у стању да му самоучки прибави довољно знања из стенографије.

Изгледа, да је се већ у казном заводу занимао планом, да продужи живот као бандита, вршећи разбојништва, убиства и опасне крађе; може бити, да га је и сама сујета нагонила, да врши капиталне злочине. По једној опасности, коју је чешће испољавао, изгледа да му је импонувао вишеструки убица Шенк, који се обично придруживао послужу, па је доцније убијао.

4. маја 1887. године, у старости од 26 година, А. Ш. је изишао из казнога завода, пошто је имао за собом већ више од десет година осуђеничког живота. Снабдео се са два револвера, довољно муниције, једном мапом, једним географским учбеником аустро-угарске монархије, калаузима и почео је своје разбојничке авантуре. Нешто пре тога, на варалички начин задао је реч председнику општине, да ће од сада часно живети; како је реч одржао може се видети из листе његових казних дела, извршених све у 1887. години:

- 1) 13. маја покушај разбојничког убиства над једним свештеником;
- 2) 14. маја четвороструко разбојничко убиство;
- 3) 15. маја разбојничко убиство;
- 4) 19. маја крађа;
- 5) 26. маја покушај разбојничког убиство;
- 6) 26. маја крађа;
- 7) 1. јуна покушај разбојничког убиства;
- 8) у половини јуна разбојничко убиство;
- 9) 11. јуна крађа;
- 10) 12. јуна крађа;
- 11) 22. јуна крађа;
- 12) 23. јуна силовање;
- 13) 23. јуна крађа;
- 14) 24. јуна крађа, и
- 15) 25. јуна крађа. (Овде имамо обилату промену између извршења убиства и крађе.)

*

Ради карактеристике убице много ће допринети извештај из акта „Бринерово разбојничко убиство у 1899. години“ од д-ра Рихарда Бауера („Pitaval der Gegenwart“ 2. Bd. 1906.).

Обућар Антон Ц. из Тураса, места близу Брига, убио је 20. фебруара 1899. године сајцију и златара Антона П. у његовом дућану, који је био у једној врло живој и добро осветљеној улици;

дело је извршио једном секиром, која је била остављена на месту дела. Потпуно златарев био је сав размркан и из њега је цурила густа маса мозга. Гвоздена каса била је отворена и скоро празна. Из излога нестало је три табле од сомота, на којима су били изложени златни сатови. У гвозденој каси лежао је један отворен бележник, у коме је јасно плајвазом била написана реч „убиство“. Та загонетна околност никада није разрешена.

Убица Антон Ц. био је у средини двадесетих година, био је средњег стапа пре слабог него јаког телесног састава, врло је јако муцао и имао је необично дуге руке. При првом погледу могло се држати, да је то скроз скроман човек; али падало је у очи, да му је у очима чешће севала нека тајанствена зажареност, нарочито кад је помишљао, да га нико не гледа. Ц. се био млад и оженио.

Варошка бринска општина распише велику новчану награду ономе ко пронађе златаревог убицу; тада Ц. напише својом руком једну цедуљицу и пошаље је полицији. На цедуљици је било написано:

„За тих неколико тричавих форината, не ухватисте ви шустера(!); он је и сувише паметан, да би се дао ухватити.“

На Ц-овом тавану са сеном и у пећи његовој нађено је седамдесет и четири нова и стара цевна сата.

Од извесног времена почео је врло неуредно живети и одао се са свим неваљалству; покрао је свога очуха и починио ваздан ситнијих превара. У Брину се лако мислено скитарао по улицама, тражећи и жудећи ма за каквим пленом.

„Задивљавајућа је спретност и умешност, којима је Антон Ц., тако прост и обичан човек, инсценирао разбојничко убиство, брзина, којом га је извршио, и небрижност, коју је показивао на дан извршења дела“.

Антон Ц. је у пркос своје порицању ипак осуђен на смрт. До последњег тренутка живота задржао је хладну мирноћу, убеђујући о својој невиности.

*

Пошто је полиција сазнала, да је обућар Најман још као шерг одржавао извесне везе са једном убијеном женом, Росберг, притворила га је у уторник пре подне, пошто га је нашла у радионици његовога мајстора — послодавца у улици Ост бр. 55.

Најман је најпре дрско одрицао, да је имао ма какве односе са Росберговицом и са догађајем у улици Штифт. Криминални чиновници претресоме радионицу у којој је Најман радио и нађоше у њој једну касицу у коју се меће ситан новац за штедњу; та је касица представљала једну кућицу у минијатури и била је украдена из Росберговициног стана.

Кад су нешто доцније суочили Најмана са неколиким личностима, које су га са сигурношћу познале, да је он тај човек, који је у понедељак око 10 сати пре подне ушао у стан Росберговице и око 1/212 опет изашао, ипак је он остао при своје порицању. Кад су га извели

да присуствује секцији леша, показао се необично хладан и равнодушан.

По подне се ипак одлучио на отворено признање.

Кад је у понедељак отишао код Росбергвице, с којом је већ одавна одржавао везе, видео је како баш спушта новац у касицу. Тада му је, како он вели, дошла мисао, како би добро било да се дочепа тога новца. Најпре је сео с Росбергвицом у кујну и заједно су пили кафу. У том је спазио једно парче ужета и брзо га сакрио под мишку. По том је ушао у спаваћу собу са Росбергвицом и тим је ужетом задавио. Узео је касицу са 64 марке и новчаник са 6. марака, па је мирно отишао својим путем.

Карл Ото Најман рођен је у Лајпциг-Фолкмарсдорфу 21. фебруара 1887., дакле извршио је дело у старости од 21 годину. Једва је био пунолетан, кад је осуђен на три месеца затвора због злочина противу јавног морала. Његов послодавац Ломан у улици Ост бр. 55 дао је о њему најбољу сведоштво. Зарађивао је 27 марака недељно, а кад је радио преко времена онда и по 34 марке. Никада никакве наклоности ка екстравагантностима није приметио Ломан на њему.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине варошице Жабара, службеним актом својим пита:

»Среска власт упутила је овоме суду 52 наредбе са захтевом, да општ. суд по истима узима у попис имања и извршује наплате по пресудама првостепеног суда, пресудама и решењима полиц. власти итд. а кад је од председника општ. суда скренута пажња власти, да општ. суд није надлежан да ради на овим извршењима у месту где је седиште полицијске власти, — власт узима зато на одговор председника па и деловођу.

Моли се уредништво за одговор: има ли места оваком поступању и тражењу среске власти и поред одредаба § 466. грађ. суд. пост. § 330. казн. суд. пост. и расписа Г. Мин. унутрашњих дела од 23-ег нов. 1902 г. ПМ 29.316. — или нема?»

— На ово питање одговарамо:

Кад приватна лица поднесу полицијској власти на извршење пресуде судске, или суд сам нареди извршење у смислу § 454. грађ. суд. постака, па је имовина дужника у месту где је седиште полицијске власти, онда је полицијска власт сама дужна да изврши попис, и наредба њена, да то учини општински суд, била би незаконита (§ 466. грађ. суд. пост.).

Такав попис, у осталом, био би основ за поништај продаје као незаконите (§ 501. помен. закона).

Према овоме, општински суд увек има права да скрене пажњу власти на погрешку коју она чини, па ако би власт ипак остала при своме захтеву, онда да изврши

наредбу, а да се жали вишој надзорној власти.

Пописе оних имања, која нису у месту седишта среске власти, мора вршити општински суд кад год му се то нареди, јер та његова дужност истиче из чл. 94. закона о општинама и § 466. грађ. суд. постака.

Исто тако мора суд да врши наплату из покретности по разним захтевима полицијске власти.

II

Суд општине селачке, актом својим Бр. 490, пита:

»Фебруара месеца 1903 године, суд је издао под једногодишњу аренду једну општинску ливаду, која се налазила на шумском општинском земљишту.

У мају месецу исте године, дакле у првој половини закупне године, шумска управа одузела је ову ливаду од општине и пустила сеоску стоку да по њој пасе, те је тако закупац истиснут из закупа.

Како закуп није раскинут кривцом арендатора, него са свим треће стране, суд није тражио аренду од закупца све до пре годину дана, док општински пуномоћник није тужио дотично лице за аренду.

Општински суд покушао је да се ова сума расходује, али то није одобрио г. Министар финансија.

Настаје сада питање: да ли да суд осуди на плаћање арендатора, ма да он није ливаду уживао, или како је потраживање према њему застарело, онда да учини одговорним председнике и кога имено, кад се до сада изређало преко десетак а ни један није покушавао наплату?»

— На ово питање одговарамо:

Кад закуп није раскинут кривцом арендатора, него држава одузела ливаду насилно, вероватно као своју својину, онда општина нема шта ни да потражује, нити који може бити одговоран што аренда није наплаћена, кад она није ни припала општини.

Нека се овај факат констатује одборском одлуком и потврди доказима; н. пр. актом шумске управе да ливаду одузима и т. д. па нека се учини предлог за расходовање, и онда ће се то одобрити.

Могла би се, у осталом, ова ствар завршити и на тај начин, што би арендатор био ослобођен, кад је већ подигнута тужба, али не по основу застарелости, него по томе, што је он лишен закупа, те није ни био дужан да плаћа аренду, и таква би пресуда скинула и одговорност рачунополагача.

III

Суд општине жлнске, актом својим Бр. 437, пита:

»Ђурђа жена Јанка Станојевића, из Црвене, умла је, а тестаментом учинила је распоред са имањем тако, да га ужива њен муж, али да га не може задужити, а по смрти његовој да га наследе њени синови: Јеленко и Вељко, од којих први живи одвојено у Зајечару, а други је другар са Јанком.

На ово имање већ неколико година нико не плаћа порез — ни Јанко ни синови.

Кад је пре 3 године пореска власт одредила продају овога имања, суд је према тестаменту поништио продају, и дуговани порез попео се на 600 и више динара.

Од општине се непрекидно тражи наплата пореза и чини одговорном, ма да је она немоћна бар ове суме да наплати.

Моли се уредништво за обавештење: да ли се може ово имање узети поново у попис за наплату пореза, и ако је продаја једном поништена; и

може ли се бар за приватне дугове синова умрле продати?»

— На ово питање одговарамо:

По чл. 108. закона о непосредном порезу, право државно на наплату пореза првенствено је, и не зна ни за каква друга ограничења сем оних из чл. 107. истог закона.

Према томе, ако порез није плаћен на имање, онда нека га суд изда под кирију у смислу тачке 4. чл. 107. закона о порезу; али ако се тим путем не би могао порез наплатити за дуго време, онда нека га узме у попис и пошаље пореском одељењу да продају изврши.

Наравно да треба означити да је имње својина Јанка и Вељка, а да отац Јанко има само право уживања.

Тестаменат ни у ком случају не може бити препрека наплати пореза, кад се претходно изврше све формалности које тражи грађански судски поступак за продају непокретности, а то одељењу, које ће продају да врши, мора бити познато.

За приватне дугове не би се могло продати због Јанковог права уживања.

IV

Суд општине суводолске актом својим Бр. 102 и суд општине влаоцке актом Бр. 138, представљају:

»Извесно лице из ове општине има да одговара за једно иступно дело.

Неколико пута позивано је позивом да дође, али се оно није оевртало на те позиве. Кад је слат служитељ да га силом дотера, онда оно чим спази служитеља уђе у кућу и затвори се, па отуд прети да ће из пушке убити сваког оног, који покуша да силом продре у кућу.

Моли се уредништво за обавештење: сме ли суд врата разбити и њега силом дотерати судници, јер ће скоро да застари кривица за коју је окривљено, и треба ли да доноси какво решење о разбијању врата и на основу које законске одредбе.

Сем тога, може ли се одмах ухапсити онај, који је осуђен по § 327. т. 1. кр. зак. или тек кад пресуда постане извршном.

— На ово питање одговарамо:

Кад неко неће да дође на позив власти, који му је предат пред двојицом грађана, да одговара за иступну кривицу, онда власт има права по § 21. и 33. Полицијске Уредбе да га силом дотера, јер се у опште не сме дозволити да неко недоласком на позив избегне законску од-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

говорност и на тај начин докаже немоћ државе.

Потребу, да се неко силом дотера, мора власт констатовати нарочитим решењем у смислу поменутих законских одредаба.

У којим границама и у коме ће се облику употребити сила, то све зависи од држања дотичног лица, према коме се она има да примени.

Власт само не сме ни тренутка сметати с ума, да у своју радњу не сме уносити ни жучност, ни лично нерасположење, него мора имати пред очима само један задатак — да изврши закон.

Ако тако радећи буде нагнана да и врата разбије, она ће и то учинити.

Али како употреба силе од стране општине може бити погрешно изведена, саветно је да се суд обрати средској власти за помоћ, јер она и према окривљеном преставља много другачији ауторитет него општински суд.

Пресуду изречену по § 327 — крив. суд. пост. може суд одмах извршити у смислу § 15. и 16. Полиц. уредбе, а осуђеном опет остаје право жалбе.

V

Један општински писар пита :

У § 381. кривичног закона прописане су казне за оне, који не би чистили своја или општинска имања од боце и траве, као и за оне, који не би чистили гусенице кад власт то закаже.

Како и закон о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња, прописује сличне казне, то се моли уредништво за обавештење: да ли још важе одредбе из кривичног закона или не?«

— На ово питање одговарамо:

После појаве закона о уништавању штетних животиња и биљака и о заштићавању корисних животиња, наређења § 381. кривич. закона не важе више, и ако није нарочито наглашено у поменутом закону да се она укидају, јер су самим доцнијим доношењем овога специјалног закона, који чак и казну за ове кривце повећава, она укинута.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Максим Таменчић, обућарски шегрт, из Београда, извршио је крађу ствари своје газди и побегао. Максим је стар 16 година, средњег раста, у опште смеђ, кратковид; од одела има на себи: дугачак плави капут, дугачке панталоне, на глави црн полован шешир, а обуће нема.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Максима најживље потраже у својим домањима и нађеног спроведу палидулском кваргу с позивом на акт Бр. 4780.

Дејко Поп-Јовчић, тежак, из Ленчинца у срезу пчињском, који има да одговара за извесно казниво дело, налази се у бегству. Дејко је стар 40 година, средњег стаса, цр-

номањаст, дугачких бркова, брија се, у оделу је сељачком; бави се просјачењем, а снабдевен је лажним исправама. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и нађеног спроведу начелнику среза пчињског с позивом на депешу Бр. 7888.

Милосав Станојевић, родом из Крушевца, побегао је 19. тек. м-ца из притвора среза беличком, где је одговарао за опасну крађу. Милосав је средњег раста, сувољавог лица, у опште смеђ; у сељачком је оделу, на глави има шајкачу, а на ногама опанке.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Милосава најживље потраже у кругу своје власти и нађеног под јаком стражом спроведу начелнику окр. моравског с позивом на акт Бр. 3950 или поменутом средском начелнику.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Фотографија коју горе износимо представља два интересантна типа; један се зове **Петар Лукић**, из Причиновића, среза мачванског, а други **Стеван Марковић**, из Златова, среза млавског. По њиховом казивању изгледа да су раније били кочијаша, али у ово последње време констатовало се да су обојица врло проблематичне личности; да тумарају од места до места, вршећи крађе и казнима дела и да на тај начин прибављају себи средства ради одржања егзистенције.

По свему изгледа да Петар и Стеван упражњавају тај занат још из детињства и благодаречи њиховој препредености, па и срећи, обојици је полазило за руком да за дуг низ година живе на непоштен начин, пљачкајући

ским властима, а приватне молимо, ако би што ближе знали о њима, да о томе известе уредништво овога листа или начелство округа подринског с позивом на акт Бр. 4695.

КРАЂЕ СТОКЕ

13. тек. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу Бошку Динићу, трговцу из Крушевца. Кобила је матора 3 године, мркодоратасте длаке, цветаста, без роваша и жига. Депеша начелства окр. крушевачког Бр. 4375.

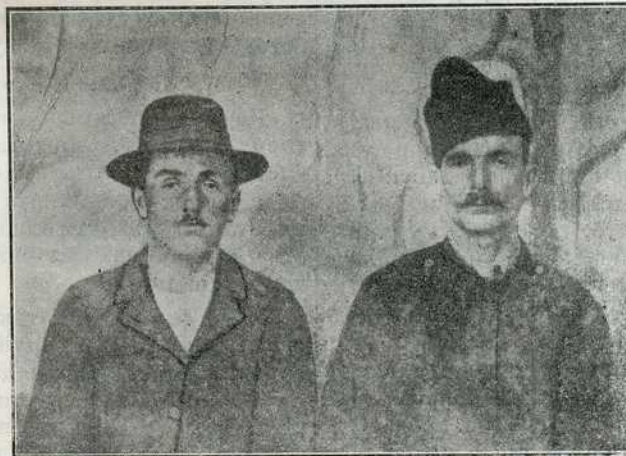
Ноћу између 12. и 13. тек. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу и једног ждребца Сави Марковићу из Јеленца. Кобила је матора 12 година, доратасте длаке, цветаста, брњаста, са жигом положено „К“; ждребац је матор 3 године, доратасте длаке, без жига. Депеша начелника среза јасеничког окр. крагујевачког Бр. 8155.

Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У срезу гужанском налази се један мангуп коњ, доратасте длаке, у леву задњу ногу пурист. Сајбију упутити начелнику поменутога среза с позивом на депешу Бр. 9045.

У атару општине раково-барске налази се једна мангуп кобила, матора 3—4 године, ојатаста, и једна омица, без роваша. Сајбију упутити начелнику среза звишког с позивом на депешу Бр. 4191.

Петар

Стеван

НАЗНАЊЕ

Комилети „Полицијског Гласника“ за године: 1905., 1906. и 1907. у елегантном тврдом повезу могу се добити у уредништву по цену од 15 динара за једну годину. За оне, који сва три комилета узму уједно, цена је свега 40 динара.

Комилети овога листа у меком повезу за године: 1906. и 1907. коштају по 12 динара или оба заједно 20 динара.

Комилети за 1908. годину готови су такође, и они у елегантном тврдом повезу коштају 20, а у меком повезу 15 динара.